

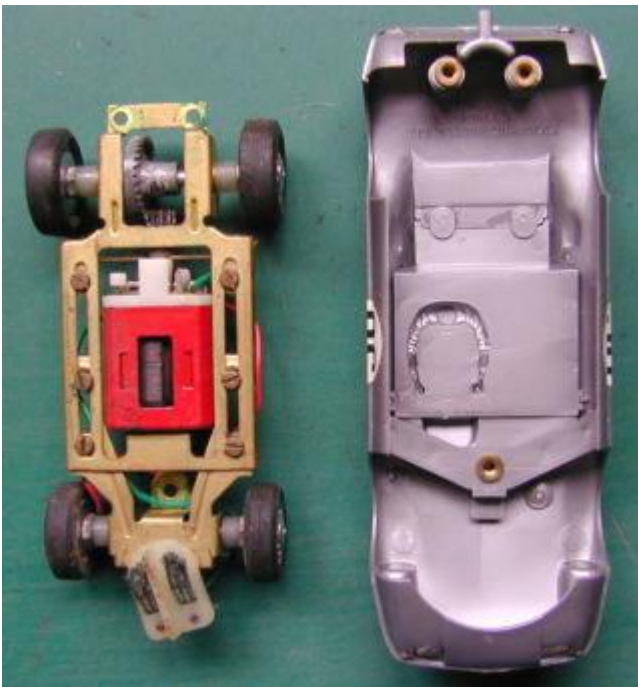
AIHE: Monogram 1:32 auto- ja moottorityypeistä

03.tammi.2012 18:07 / Pertti Jarla

1. sukupolvi

Monogram alkoi myydä automalleistaan 1:32 rata-autoversioita 1964. Ne olivat alusta saakka suosittuja ja laadukkaina pidettyjä. Autot olivat aluksi firman hengen mukaisesti yksinomaan rakennussarjoja. Osia tapasi olla paljon, n.60-90.

Ensimmäisen sukupolven autoissa oli messinkinen, pituudeltaan säädettävä kaksiosainen runko, jonka päällä lepäsi Mabuchin kannumoottori. Akseliholkit ja rattaat olivat metallia. Ratasta on pidetty heikkona lenkinä, se ei ollut kovin kestävä.

By [lordhevonen](#) at 2012-01-09

Moottori oli FT16-mallia, joka Monogramilla oli punainen ja tunnettiin nimellä **X-100**. Tästä on olemassa erilaisia muunnoksia:

Ensimmäiset FT16-moottorit tunnistaa epätasaisista, usein ruostuneista kommutaattorin laminoineista ja tasapaksuista moottorijohtojen kiinnitysluskoista. Kommutaattori on valkoista muovia. Moottori pyörittää n. 20000 RPM. Tämä vastaa Revellin varhaisia SP500-moottoreita:

Varhain 1964 tuli markkinoille muunnos, jossa kommutaattorin laminoinnit ovat tasaiset ja nikkelillä päällystetyt. Moottorijohtojen kiinnitysluskat kavennettiin keskeltä. Käämi ja moottorin nopeus eivät muuttuneet. Kommutaattori on yhä valkoista muovia:

Myöhään 1964 tällainen moottori sai uuden ankkurin, jossa vihreä tai ruskea valettu kommutaattori ja nopeampi käämitys. Myös harjojen pidikkeitä oli paranneltu. Nopeus nousi noin 30000 kierrokseen/min. Tällainen X-100 vastaa malleja Revell SP510-X ja Ruskit 23.

Moottoreita ja muita osia myytiin nimikkeellä "Monogram Tiger" Ensimmäiset automallit olivat **MGA Roadster** ja **Ford Deuce '32**, moottoripellitön hot rod. Ford Deucen messinkirunko oli muita yksinkertaisempi yksiosainen. Loppuvuodesta 1964 tuli kaksi uutta mallia, **Porsche 904** ja **Cooper-Ford**. Ensimmäisen version Cooper-Fordissa kori peittää takarenkaiden yläosan.

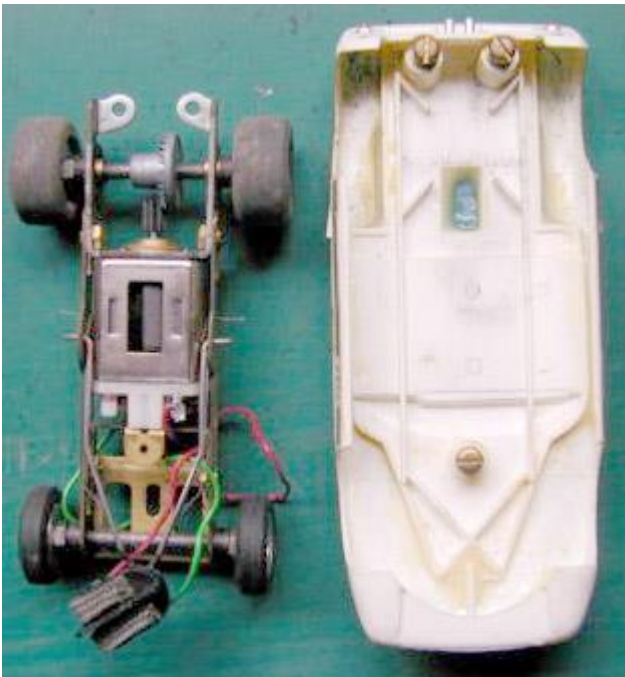
1965 alkupuoliskolla valikoimaan lisättiin **Ferrari GTO/LM**, **Lola GT** ja **Ferrari 275P**.

2. sukupolvi

1965 loppupuolella otettiin tekninen harppaus, siirryttiin kuumempisiin 16D-tyyppisiin moottoreihin, joissa pinjoni tulee esiin kannun päästä. Moottoria kutsuttiin nimellä **X110**, ja se pyörähti 40000 kierrosta minuutissa.

Runko pantiin uusiksi. Taka-akseli oli kiinni moottoriin ruuvattavassa tukevassa metallihaarukassa. Rungon etuosa oli tähän haarukkaan ruuvattu, moottorin sivuitse eteen

menevä ohuesta messingistä tehty kevyt kehikko. Ohjuri oli ohuesta rautalangasta tehdyn, runkoon saranoidun *drop arm*in päässä. Ihan ensimmäisten autojen, MGA ja Ford Deuce, moottoreita ja runkoja ei uusittu.

Uuden tekniikan myötä tulivat leveämmät takarenkaat. Tämän vuoksi Cooper-Cobran takalokasuojien pyöräaukot avattiin ja niihin lisättiin pienet levikkeet.

Uusina malleina loppuvuodesta -65 ja 1966 tulivat mukaan **Ford GT** (GT 40), **Ferrari 330P/LM** ja avonainen Can Am-mallinen **Lola T70**. Nämä ovat vähän aikaisempia malleja harvinaisempia.

Syksyllä 1965 tulivat myös sarjan ainoat Formulat, **Ferrari 158** ja **Lotus 33**. Näistä Lotus on hieman harvinaisempi. Voimanlähteenä oli pienempi FT-13UO-kokoinen Monogram **X-88**. Nopeasti kiertävässä (n.40000 RPM) koneessa on heikot magneetit, jonka vuoksi X-88 kuumenee helposti joutuessaan koville.

Ferrarin ja Lotuksen kapea kori oli ahdettu täyteen moniosaista messinkirunkoa ja muovisia esikuvien mekaniikkaa kuvaavia kromiosia. Drop arm oli rautalangalla saranoitu messinkiliuska.

1967-68 ei tarjottu uusia automalleja. Viimeiset rakennussarja-autot olivat teknisesti kuumimpia, joissain oli kuulalaakeroitu **FT16DBB**-moottori. Nämä ovat hyvin harvinaisia.

Autoratasetit ja RTR

Monogram alkoi 1965-66 tuottaa **autoratasettejä**. Niissä oli mukana F1 Ferrari 158, F1 Lotus 33, Ford GT, Lola T70, Ferrari 330P/LM, ja uutuutena **Chaparral II (2B)**. Keräilijän on tärkeää huomata, että nämä ovat teknisesti yksinkertaisempia. Akseliholkit ja rattaat ovat nylonia. Drop arm-ohjuri on korvattu yksinkertaisella pyöreällä pinnillä ("pin guide"). Ainakin vielä 1967 näissä autoissa oli vanhempi X-100-moottori.

Ratasettiformuloissa, Ferrarissa ja Lotuksessa runko oli erittäin yksinkertainen muoviläpyskä jossa oli ohjureina yksi muovipinni edessä ja toinen lähellä taka-akselia.

Ratasetteihin kuuluneita autoja myytiin myös valmiiksi kasattuina ("Ready to race", "**RTR**"). Näissä on yksiosainen alumiinirunko, etupäässä tavanomainen pyörivä liuskamallinen ohjuri ja vanhempi X-100-moottori. Chaparralia ei myyty lainkaan rakennussarjana, joten siitä ei taida olla messinkirunkoista 16D-moottorista versiota.

Lopuksi

Kun rata-autoharrastus meni vuosikymmenen lopulla lamaan, Monogram ei alkanut tehdä autoistaan halvempia versioita Revellin ja Strombeckerin tapaan vaan lopetti alalla. 1980-luvun lopulla Monogram ja Revell päätyivät samalle omistajalle, ja Monogram/Revellhän tuottaa tänä päivänä jälleen rata-autoja. Mukana on vanhoja nimikkeitä, kuten Ferrari GTO/LM, Ferrari 275P ja Porsche 904.

Yhteenveto autoista:

MGA Roadster: Tyyppi 1 rakennussarja

Ford Deuce '32: Tyyppi 1 rakennussarja

Porsche 904, Cooper-Ford, Ferrari GTO/LM, Lola GT, Ferrari 275P: Tyyppi 1 rakennussarja, tyyppi 2 rakennussarja

Ford GT, Ferrari 330P/LM, Lola T70, : Tyyppi 2 rakennussarja, ratasettiauto, ready to race

Ferrari 158. Lotus 33: Rakennussarja, ratasettiauto, ready to race

Chaparral II: Ratasettiauto, ready to race